

Èse de două ori in septimana: **Joi-a** si **Domineca**; era candu va pretinde importantia materieloru, va esi de trei seu de patru ori in septimana.

Pretiuul de prenumeratiune,

pentru Austria:	
pe anu intregu	8 fl. v. a.
" diumetate de anu	4 fl. v. a.
" patrariu	2 fl. v. a.
pentru Romania si strainetate:	
pe anu intregu	12 fl. v. a.
" diumetate de anu	6 fl. v. a.

ALBINA.

Prenumeratiuni se facu la toti dd. corespondinti si nostri, si de a dreptulu la Redactiune **Stationsgasse Nr. 1**, unde sunt a se adresa si corespondintiele, ce privescu Redactiunea, administratiunea seu speditura; cate vor fi pe francate, nu se vor primi, era cele anonime nu se vor publica.

Pentru **anuncio** si alte comunicatiuni de interesu privatu — se raspunde cate 7 cr. de linia; repetirile se facu cu pretiu scautiu. Pretiuul timbrului cate 30 cr. pentru una data se antecipa.

Invitare de prenumeratiune

la

„ALBINA“

pe patrariulu alu IV. celu din urma alu anulu 1872, cu conditiunile de pana acuma si cari se vedu in fruntea foiei. —

Prenumeratiunile se facu mai cu inlesnire prin *avise postali*.

Pesta, in 26 optomvre 1872.

Ca si pre pacatosulu, pe criminalulu impetritu, candu d'o data se vede facia 'n facia cu tipulu rigidu si rece alu mortii, — astfelu de o data ii cuprinsera fiorile de morțe pre dualistii nostri — din coci si din colo de Laita, de judecat'a cea cumplita, ce renumitulu Dr. *Palacky* li-o rosti a supr'a capulu — mai dilele trecute.

Betranulu mare invetiatiu, istoriografu si barbatu de statu, „*ta'ta Palacky*“, cum 'lu numesce poporulu cehu, alu carui adeveratu parinte este elu, scriindu unu prologu la colectiunea sa de felurite scrieri mai mice, ce de curendu publica sub titlulu de „*Radhorst*“, profita de acesta ocaziune, pentru de a dice unu „*adio!*“ publiculu si su nationale si de a-si pronuncia judecat'a sa despre Austria de astadi si cei ce o conduc — spre perire!

Ac'i dualistii si egemonii nostri, incependu de la curtea imperatessa si pana diosu la celu din urma mamelucu, au ce se auda si se invetie, — deca ar mai fi timpu si unu picutiu de bunavointia pentru d'a invetiati! deca pacatosulu impetritu s'ar mai pote pocali si indreptati!

„*Remota justitia, quid sunt regna, nisi magna latrocinia!*“ — cu aceste cuvinte a santulu Augustinu, (De civitate Dei I. XXXI.) caracterisedia marele invetiatiu — starea de astadi a politice si administratiunei nostre interne.

Intielesulu acestoru cuvinte este, ca — *politic'a*, seu mai bine disu — *clie'a* astadi domnitoria, desconsiderandu *dreptatea*, a facutu din statulu publicu, din tierra, din monarchia, aceea-ce facu lotrii din tienuturile unde ei stepanescu, unu *campu infioratoriu de persecutiune, despoiare si de maltratare!*

Incaruntitulu in studiu si cercetare — barbatu, marturisesce ca a gresitu, s'a insielatu, candu pe la 1848 a enunciatu ca, „*deca Austria n'ar esiste, ar trebui se lucrãmu din tote poterile ca s'o creãmu.*“

Elu, carele a crediutu in spiritulu luminatu si sentiulu de dreptate alu natiunei germane, — cum elu sub unu domnitoriu cu devis'a: „*justitia regnorum fundamentum*“, — se fia potutu crede, ca acesta imperatia se se prefaca dupa cuvintele santulu Augustinu!

„Cum poteamu eu se prevedu, ca nemtii cei culti, candu vorbescu de libertate si de constitutiune, in fapta intemeiadia domni'a unuia peste ceialalti?! — ca ei, drepturile persoanei se le redice pana 'n ceriu, *er drepturile poporaloru se le calce in piciora?*“ — „Prosta a fostu si este ilusiunea lor, ca noa propri'a nostra natiunalitate pote se ni fia unu tesauru mai pucinu pretiosu, de catu lor a lor!“ —

Cu dorere suspinandu *Palacky* dechiaru ca, si-a perdutu speranti'a d'a mai pote conservã Austria, — nu ca dora acest'a n'ar mai fi de lipsa, ci *pentru ca isbutindu nemtii si magiarii de a ocupã stepanirea*, si de a intemeia unu *despotismu natiunalu unilateralu*, carele intr'unu statu po-

liglotu si constitutiunalu, este o pura absurditate, si nu pote se tiena lungu, — nemtii si magiarii de locu nu vor s'o sufera pre Austria altfelu de catu in acesta forma a despotiei! —

Pentru a sa natiune cea cehica, betranulu invetiatiu — nu este ingritu. „Ea are unu sembure destulu de viu si sanatosu, ca se pota esi viua din acesta grea cercare.“ Nemtii insa, cari au degeneratu totalminte, ei se conducu de degradat'a prin ovrei diaristica, de omeni fora consciintia si rusine, caroru nici catu de pucinu nu li pasa de dreptu si adeveru, ci cugeta numai la folosulu lor momentanu materialu. Si — nu numai in urbea Vionei, ci mai preste totu opiniunea publica la nemti merge pre calea ce i-o croiescu ovreii! Acestia, nu vreu se scia nemic'a de totu ce se numesce moralu, marinosu, sublimu, onestu — cavalerescu, — loru li ajunge form'a de „legalitate;“ — numai nobilulu instinctu alu fiereloru rapitorie ilu cultivã, pre carele l'au invetiatiu mai vertosu de la vulpi, si-lu practisedia mai vertosu la burse, macar ca astadi dejã au si lupi in mediculu lor! —

Despre magiari — betranulu invetiatiu 'si spune parerea, carea este totu o data si-o profetia, in abia vr'o 15 siruri, ale carora scurtu cuprinsu e: ca ei, cari unicii dintre ordele barbare, loru rudite, au ajunsu a se sustienã pana astadi, deca vor urma a se portã cum au inceputu — facia de vecinii lor, apoi de buna seama la inceputulu mieii a duou'a a essistintiei lor in Europa. *nu vor ave nici unu succesoru carele se li serbede memori'a!*

Acesta voce condamnatoria, acesta profetia atatu de chiar respicata si cu atata positivitã pronuncia de unu mosnegu, carele intrãga lung'a sa vietia a petrecut'o in essaminarea si intuitiunea cursulu timpuriloru si eveniminteloru, si carele — aflandu-se la marginea mortentului, in totu minutulu facia cu Ddieu, — usioru este de intielesu, ce amara impresiune a trebuitu se faca, ce multu a trebuitu se alarme si in Viena si in Buda-Pesta!

Si — intr'adeveru tote foile, pana la oficiosa „*Abend-Post*“, sub acesta presiune si condamnare se svercolescu casi sierpele calcatu pre capu, si colone lungi scriu tote din tote partile, pentru d'a se aperã, pentru d'a incerca se infranga cerculu de feru si magicu, intru carele ii-a tescuitu marele barbatu!

Ce li ajungu insa aperãrile, candu adeverulu dateloru citate de betranulu magistru — nu se pote negã, pentru ca dieci de milione de cetatieni — i sentiescu realitatea pre amaru!

Er pentru noi — judecat'a lui *Palacky* este o justificare — cea mai eclatante ce ni se potea face.

Tote cate noi de siepte, — am pote dice de *duoue-dieci si siepte* de ani am disu si am scrisu despre Austria si despre domni magiari, tote atacurile si condamnãrile ce li-am facutu, — prin veredictulu emintei autoritati a lui *Palacky*, au primitu cea mai competente santiune. —

„*Kerkãpolyi a compromisu creditulu Ungariei!*

Astfelu sorie, si acest'a arãta cu date positive — nu care-va foia opositonale, inamica, ci „*N. Fr. Presse*“, dulcea sorata a *sistemei politice* si dieci astadi domnitorie!

Dupa aceste aretãri, bietulu guvernulu nostru, guvernulu maioritãtii deãkiste si alu lui pop'a *Alecea*, inca de pe la inceputulu lui septemvre n'are bani pentru de a acoperi necesita-

te curinti, si in acensu a luat cu cate 12% vr'o 10 milione de pre la bance din Viena pre politie, er prin pocitulu coticariu Cohen ambla cautandu in *Parisi* si *Frankfurt* vr'o 15 milione pre langa amanetu, si — seriosu 'si bate capulu, cum se faca unu imprumatu de 100 milione pentru ca se scape de calamitate acestu ministeriu parintescu si a sa sistema, draguti'a de ea! —

Ministrulu instructiunei publice, dlu *Tréfort*, a compuu o ancheta pentru *organizarea universitatii*, proprie a universitatiloru magiare din *Pesta* si din *Clusiu*. Acesta ancheta s'a pronunciatu in contra libertatei de studia si — pentru peastrarea facultatei teologice. Din acestu incidinte in „*M. Uje*“ unu pseudonimu *Cassiu*, cum se vede barbatu de specialitate si de mare capacitate, ie la cea mai agera critica sistem'a, procedur'a si chiar pre profesorii de la universitatea magiara si arãta invederatu ca, aci nu se lucra d'a *cultivã, lumina, moralisã*, ci — numai d'a creã „*Staatsbeamten*“, pentru tierra, adeca — mameluci pentru guvernulu! Profesorii cei principali — nu prin prelegeri emintii, ci prin speculatiuni si politica se bucura de influentia! Din motivulu acestei influentii, er nu pentru interesulu si meritulu prelegeriloru se mai aduna la unii ascultatori in nru mai mare, si — essamenele succedu mai vertosu prin recomandatiuni din partea acestoru dd. profesori de influentia! — „*Eine schmutzige Hand passt in die andere!*“ astfelu eschiamã dlu *Cassius*, adeca: *Una mana murdara se potriveste in cea lalta.*

Astfelu este Universitatea magiara, carea a roitu prim'a filiala in *Clusiu*. Profesorii sunt mai toti omeni fora capacitate si — mai multu pentru alte interese, de catu pentru cultura inalta.

Astfelu magiarismulu „*representa pre Asia in Europa*.“ — Èta, cum sunt aceia, dupa inasã a lor judecata, cari se tienu chiamati a cultivã si civilisã Orientele!

Poporaloru bucurati-ve!! — —

Guvernulu dlui c. *Lónyay*, prin comisariulu seu plenipotentu b. *Majthényi*, continua a desvoltã in contra serbiloru acte de arbitriu si de terorismu. Dupa ce se nimicira in modulu cum am aretatu si noi la rondulu nostru — protocoalele comunitatei bisericosei din Neoplanta, comisariulu comandã Patronatulu pentru gimnasiulu serbescu din Neoplanta, ca in data se-i ceda tote documintele sale originali. Patronatulu, cu Dr. *Suboticiu* in frunte, respunse ca aceea dupa statute nu este permisu, ci dlu comisariu in localitatea patronatulu pote se veda si se essaminadie ori-care actu si documentu. La acest'a — capitanulu municipalitatei si cu unu aginte alu dlui comisariu, se presentara in localitatea patronatulu, cu mandatu: seu d'a primi documintele si actele fundationali, seu d'a arestã pre presiedintele, ce tiene cu atata rigore la lege si la statute.

Dlu *Suboticiu* si cealalti membri ai Patronatulu, constatandu forti'a nelegale fisicu, dupa ce pusera protestu in contra-i, cedandu fortiiei, prededera essecutoriloru tote cate se cereau!

Astfelu pericolulu pentru momentu s'a delaturatu. —

Ambele delegatiuni dualistice, ale carora adeverata chiamare e, a sustienã fratiesce egemoni'a magiara si cea germana in monarchia austro-unguresca, — si-au incheiatu lucrãrile pentru acestu anu, aici in Pesta, si adeca cea nemtiesca *mercuri ser'a*, er cea magiara, — astadi.

Domni dualisti er s'au impacatu fratiesce in privinti'a tuturor punteloru, — afora de unulu, pre care insa, pentru ca se nu se certe si dora se se turbure armoni'a, tocmai astadi in timpu atatu de greu, — 'lu relegara la anulu viitoriu.

Este vorb'a de 311,028 fl. ce pre anulu 1870, min. comunu de reabelu a spesatu peste preliminaru pentru administratiunea confiniu-

lui militare, spese pe cari nemtii credu ca se cade se le acopera numai Ungaria, pre candu dd. delegati ai nostri pretindu a fi comune si a se acoperi dupa proportiunea de 30 si de 70 procente. —

Sum'a intrãga a bugetulu comunu, asta data statoritu, pentru 1873, este cu partea ei acoperita prin venitele comune (de 15 1/2 mil.) — 108,900,000 fl., cu 3 1/2 mil. mai mare de catu cea de pre estu anu. Pe partea ungruresca cadu cam 32 1/2 milioane, cu vr'o duoue milioane mai multu de catu dupa bugetulu de anu; — pe partea nemtiesca cadu cam 76 1/2 milioane, preste unu milionu mai pucinu de catu anu, — si de aci se vede, cum din colo din anu in anu se usiurã dia, er la noi — din anu in anu se ingreuedia vietia! —

Nime se nu creã, ca intre magiarii carturari si politici, esiste sufletu de omu, care n'ar fi condusu de diavolulu egoismulu magiaru si n'ar dori se inghita si se prefaca in magiari pre toti nemagiarii. Acestu nesatiu, acestu *lupismu*, este o insusire naturale a tuturor poporaloru ce-si porta morțe pe frunte!

De aceea noa nimicu nu ni vine mai siodu, mai copilarescu din partea nostra, de catu candu, vediendu ioc-ocoliã pre vr'unu d. magiaru manifestandu-se — de buna seama din care-va motivu si interesu alu seu personale, — la cate una ocaziune publica — mai puoinu contrariu seu chiar amicu si partinitoriu aspiratiuniloru nostre natiionali leiali, numai de catu alergãmu de a ne *inchina* lui si de a-lu *premarã*. Buna ora cum fecera mai dilele trecute unii dd. din Aradu cu deputatulu magiaru *Cebry*, alesu in *Nasaudu* numai de romani, pentru scopuri si interese locali, cu calcarea programei, si spargerea solidaritatei nationale! (A se vedã mai in diosu corespondinti'a din Aradu.)

Ca de proba pentru afirmatiunea nostra — èta luãmu a mana pre „*M. Uje*“ organulu celoru mai aventati democrati magiari, si — ce aflãmu in elu, a nume in nrulu seu de ieri, vineri!

Duoue de o data: Un'a, ca se plange amaru in contra influentiei clericale, carea prin sustinerea limbei latine la Universitatea din Pesta, a perdutu cea mai buna ocaziune de a *magiarisã poporale nemagiare*, atunci candu pre usioru se potea! — Alt'a, ca junimea studiãsa de astadi, ce cade sub servitulu militarulu si profita de beneficiulu unu anu ca voluntari, de aceea nu depune *essamenele pentru ofiieri*, cãci se reoerã acelea in limba straina, in limb'a nemtiesca; dar — toti ar depune pe intrecute, deca ar fi in *limb'a mamei*, adeca in cea magiara! Preste totu, ori candu dd. magiari ori de care partita, vorbescu in contra limbei germane si pentru limb'a nationale seu materna, nici o data si nici unulu nu pricepe alta limba materna, de catu pre cea magiara. Acest'a dlu *Cebry* chiar asiã ca si *Simonyi*, si *Deák* chiar ca si *Tisza*!

Unu dracu sunt ei toti: Dar — omenii au slabitunea d'a aduce cate o data, unecori chiar multa tamaia — draoului! Asiã ni spli-cãmu noi si tamai'a fratiloru Aradani. —

Mihailu Pavelu, protopopu si vicariu for. in Marmaros, este numitu episcopu gr. cat. in Gherla. Vr'o trei-patru ani — pare-ni-se, fusera de lipsa, pana se-si gasesca domni magiari pre omulu lor. Pre santi'a sa, intr'adeveru pote se dica: „*veni, vidi, vici!*“ Cãci densulu abiã siediu unu scurtu timpu in diet'a ungruresca si dise vr'o câti-va pucini „*Igen*“-i resoluti, si — mitr'a i caditã din ceriulu magiaru pre capulu romanu! *Noulu episcopu* — dupa suvernitãrile nostre — ar fi se fia *romanu vechiu*; odeniãra densulu apartiunea partitei nationale; — firesce atunciã, candu guvernulu nu persecutã acesta partita, candu ea trecea de cea *leale*, er domni de astadi de — *revolutiunari si rebali*. Astadi — firesce, noi, cei ce nici candu n'am facutu revolutiune, nici candu n'am conspiratu, nici candu n'am tradatu tronul si

patria, astăzi aoi suntemu revoluționari, si — totu noi, cei-ce abia cutesămu se ne numimu natiune romana in această patria comuna, dar nu cutesămu să pretindem atributule unei natiuni; noi cei-ce ne ingrozimu si ni facemu cruce ca de bata-landa crucea, candu audimu numele de *Daco-Romania*; noi cari scriemu memorande dlui c. Lónyay din Transilvania si despre Transilvania, fora se cutesămu a pronunția cuvintulu de *autonomia*, — noi suntemu *daco-romanisti*! — si apoi cu astfelu de omeni ai naibei, omeni infricosiati, — cine va cutesă se mai fia natiunalu!? Un'a totusi suntemu convinsi, eă noulu episcopu nici candu nu va fi *frivolu*, pre facia *frivolu*, facia de caus'a si partit'a natiunale, ca si parintele *Olteanu*. In asta convingere despre densulu, si in suvenirea trecutului si in speranti'a viitorului i urămu: *Deieu se-i ajute a face cătu mai multu bine si cătu mai pucinu reu biserice si natiunai sale!*

De profesore pentru limb'a si literatur'a romanăca la Universitatea din Clusiu, cu resolutiunea imper. din 20 opt. este numitu dl G. Silasi, v. rectorulu de pana acuma la seminarulu gr. cat. „*St'a Barbara*“ in Viena, — unu barbatu de bunu renume in cercurile nostre natiunale, — macar ca nu tocmăi filologu de specialitate. —

Italia intrăga de septemani patimesce d'o infricosiata calamitate de apa. Este — casi la noi anulu trecut in Banatu si preste totu in tienutul de la Tisa. In urm'a multoru pluii tôte ririle s'au imflatu si au versatu, in cătu multe orasia si sute de sate, si chiar drumurile de feru sunt amenintiate, si o parte mare a siesurilor este acoperita cu apa. Daun'a causata dejă se urca la dieci de millione, si — ce este mai tristu, ca reulu nu merge spre mai bine, ci inoa spre mai reu.

Si omeni totu nu vor se se pocăiesca si se retorne la calea moralei, adevărului si dreptatei, amôrei si sinceritatei imprumutate! —

Slovacii nu se glumesc!

Séu dóra mai dreptu va fia dice, ca — dd. Lónyay si Tóth nu se glumescu cu slovacii! —

Ni vine a minte trecutulu — cam de diece ani in cóci. Oh, Dumnedine, ce curiosu mai este acel'a! — si cum ilustra elu presentele!!

Pre candu *Schmerling* eră tare, pre candu elu se ingamfă cu dical'a sa: „*Wir können warten*“; adeca „Noi potemu asteptă!“ — cam pe la 1862, — elu nu void se scia nemi'a de constringerea Ungariei, séu mai dreptu disu, a domniloru magiari, ca se între in senatulu imperiale: — o constringere ce atunci eră atātu de usiôra, in data ce ea prin medioculu alegeriloru directe, si cu ajutorulu poporatiuniloru nemagiare, se punea in aplicare seriosu.

Ei, dar la unu casu de atare incercare, imperati'a trebuia se faca niscari concesioni reale natiunalitatiloru, trebuia se li deschida calea de progresu si cultura, — ceea-ce — celoru din Viena tocmăi atātu de pucinu li venia la socota, cătu de pucinu li vine acést'a astadi celoru din Buda-Pesta.

Curendu in sa, in timpu mai scurtu de unu anu, *Schmerling* incepuse a-si senti poterea sguduita din temelă, si atunci densulu recurgea la frandia si la iërba, pentru ajutoriu si spriginire, si adeca — prin votu de incredere si aderintia — pentru constitutiunea si politica sa!

Nu vom nită nici candu, cătu de multa truda si-a datu, se ne induplece si pre noi, pre romanii banatieni si ungureni, se ne pronunçiamu la careva ocasiune, macar cu unu cuventu, pentru *Reichsrath* si constitutiunea din februaru, se salvămu unitatea si integritatea monarchiei, cum ni dicea.

Dar — nu i-a succesu; — si a cadutu cu dorulu si cu dorerea acést'a.

Da: — pentru ca eră cerbicosulu *Andreiu Mocioni* in fruntea romaniloru din aceste parti, si — disciplin'a, si consciintia, si onôrea, si pudôrea natiunale, nu se derimasera inea de coruptiunile domniloru magiari liberali!

Si — resistintia romaniloru ungureni si banatieni — n'a fostu capritiu; pré bine am sciutu, ca — ce facemu si pentru ce; pré bine am priceputu ca —

prin noi, prin votulu nostru, cei de susu, nu voiau alt'a, de cătu a face presiune a supr'a selbateciloru domni magiari, pentru ca se se supuna comandai nemtiesci, de unelte in contra poporaloru aspiratiôrie la libertate si la cultura, cu unu cuventu, la democratia.

De aceea — nu i s'a prinsu brandi'a 'n barba — nici dlui *Schmerling*, nici lui *Nádasdy* si *Zichy*.

Fratii din *Ardelu* au fostu — mai pucinu „*dificili*“, cum ni s'a sprimatu b. *Reichenstein* la 1863; — noi, pentru ca se nu-i vatemămu, primimu se dicemu, ca au fostu mai intielepti. Adevărulu e, ca portarea loru de la 1862 si 1863 facia de *Schmerling* si *Nádasdy*, a semnatu ca ou cu ou — totu cu a loru cea din *Blasiu*, de la inceputulu lui iulu 1872 — facia de — contele *Lónyay*. Apoi si persoanele au fostu, celu pucinu in cătu pentru unele de frunte, totu acelea. — Betele de ele, fiindu ca o dusesera de li stringeau ministrii man'a si ii numiau „*bravi*“, (wackeri,) — ei ar fi juratu atunci ca — au salvatu monarchia, constitutiunea si natiunalitatea romana! (— intocmai precum famosulu corespundinte din *Alba-Julia* mai asta véra se laudă in „*Romanulu*“ ca prin pasivitatea decretata, — proprie prin memorandulu din *Blasiu*, au salvatu — et caules et copras!)

Asia a fostu si cu slovacii.

Cum, cum nu, — bine nu se scia; destulu ca betii de ei, totu pre atunci, de o data se infacisiera in Viena cu o deputatiune mare, de vr'o 30 de persoane, cu episcopulu loru *Moises* in frunte, si — dupa ce mai tienura niscari conferintie seriose in otelulu la „*Reg. Ungariei*“, audiramu ca — au fostu primiti de MSA intr'o audiintia particulare, si au susternutu — pre langa o petitiune pentru drepturi natiunale, declaratiunea loru formale, in numele natiunei slovace, pentru constitutiunea din februaru si specialu pentru senatulu imperiale!

Si ei diceau ca, au fostu detori acést'a interesului monarchiei si constitutiunei ei, precum nu mai pucinu natiunalitatei loru. —

In desiertu de atunci va mai caută cine-va semne de miscare si de vietia politica-natiunale la slovacii nostri; in desiertu in dietele de la 1865/8 si 1869/72 — ni-am datu tóta trud'a, d'a gasi intre cei vr'o 100 deputati din partile de susu ale tiei, macar duoi omeni, cari se se ingagiedie intr'o partita natiunale, macar cătu de moderata; căci — desi erau unii cari cătu-si deschideau budiele, tiaretau pre slovaculu crudu, totusi nici unulu nu voia nici se auda de pretensiunea de drepturi natiunali, nici macar de dreptulu de cultura natiunale!

Si — de aceea noi mai de unadi, cu mare mirare si instrainare, si in fine cu multa ne'ncredere luaramu notitia, despre incercările ce chiar in clubulu deakistiloru se manifestara, pentru formarea unei partite slovace natiunale — in cadrulu partitei guvernamentali — cum se dicea, cu scopu d'a naintă cultur'a natiunale la slovaci si d'a essoperă drepturile si medioccele necesari.

Am statu frapati candu am cetitu o lista a deputatiloru ce — de o data, ca plôia din seninu, se facusera slovaci!

Asteptamu se vederu, ca — ce ôre va se ese din această comedia?! Si — n'a trebuitu se asteptămu pré multu.

Mercuri-a trecuta cu de séra, la convocarea unui d. industriale, cu numele *Zarsetzky*, slovacu de natiunalitate, guvernamentalu si loialu dupa pusetiunea sa aici in capital'a tiei, — la provocarea acestuia s'au adunatu la otelulu „*Londra*“, ca la 30 de — „*notabilități*“ slovace cum li dice „*P. L.*“, s'au adunatu de prin diferite parti ale tiei, — popi catolici mai vertosu, precum si unii advocati si functionari publici, si unii diaristi, si cu ei d'impreuna, patru domni deputati deakisti, de la Camera, — cu scopu, d'a consultă despre binele natiunei loru celei — atātu de asuprite, materialmente si spiritualmente!

La această ocasiune pe intrecute „no-

tabilitățile slovace“ manifestau, ca — li s'a uritu de inertulu de pana acuma, de balantiarea între cele două partite magiare principale, si deci — au cerutu deslucire si svatu de la domni deputati, cari au avutu contactu cu guvernulu si cu partit'a acestuia, despre situatiune, si dupa ce deputatulu *Kajuch*, celu ce de vr'o două septemani face mare sfara in tiéra cu si pentru caus'a slovaca, — li a datu cele mai bune informatiuni, — éta ce resolutiune unanime au luat u acele notabilități, din alu cărei cuprinsu si spiritu — se vede scopulu adevăratu alu adunării, esindu acel'a la lumina — ca si cuiulu din sacu!

Resolutiunea suna:

„*Natiunea* *) slovaca a esitatu pana acuma a recunôce publicu si espresu **) *pactulu de impacatiune de la 1867*; căci ea s'a temutu că acel'a, de a ar fi inspiratu de spiritulu timpuriloru mai vechi, ar poté se devina o amenintare natiunale, carea ar infige grele rane vietii nostre sociale si private, de cari a se feri, aduce cu sine instinctulu naturalu si mintea. Din deslucirile tocmăi audite din partea deputatiloru dietali de prin partile nostre slovace, se invederă in sa, ca maioritatea din dieta, ce se grupă in prejuru alu celui pactu dualisticu — nu are intentiunea d'a impedece dezvoltarea — culturale a natiunei nostre, ca ea vré a concede limbei nostre terenulu absolutu necesariu si in vietia publica; dorindu noi d'alta parte a contribui la multumirea, consolidarea si dezvoltarea pacifica a patriei; deci conferintia declara in numele seu si alu amiciloru sei de principia:

„In convictiunea, ca sperantiile pronunçiate se vor realisă, noi espresu si publicu primimu de alu nostru *pactulu de la 1867*; noi voim a contribui spre consolidarea aceleia, si pana atunci, pana candu diet'a presinte va face pasii necesari spre implinirea sperantiiloru nostre ad esprimate, ne vomu retiené de la ori ce pasu in contra celui pactulu.“ —

Pre temeulu acestei resolutiuni s'a formatu o partita de complanare, si — patri'a, natiunalitatea — ministerulu dlui *Lónyay*, tôte bine sunt salvate! — Slovacii nu se glumescu. —

Ei repetescu — pre dosu, cu multa abnegatiune de sine, cele ce nainte cu diece ani au practisatu in Viena — pre facia, pentru constitutiunea si guvernulu de acolo.

De securu din aceasi cauza, pentru acelesi motive si — acelasi scopu.

De securu *Lónyay* si cu sistem'a sa se afla in periclu, si „*notabilitățile slovace*“, pururi gat'a d'a servi stepaniloru, n'au asteptatu de cătu unu micu semnu, pentru ca se-i sara intr'ajutoriu!

Asia ei, asiă notabilitățile romane din *Blasiu* si de la *Alba-Julia*, si cu ale nostre: *Olteanu*, *Popasu*, *Gozmanu* si — vestitul *pop'a Alexa*, e tutti quanti.

Slovacii nu vor se remana in detrul romaniloru, candu e d'a salvă patri'a si natiunea! Si — tocmă de aceea vine apoi in data a d'ou'a dia, „*Slovenske Noviny*“ si — pre candu „*P. Lloyd*“ lauda si redica pana la alu sietpelea ceriu atitudinea *notabilitățiloru adunate*, cari — nimicu n'au cerutu pentru sine, nici vorba n'au facutu de alt'a de cătu de cultur'a poporului, — din care cauza program'a lor si merita totu respectulu si tóta atentiunea, — vine cum diseramu numitul organu alu celoru *notabilități*, si amintindu ca b. *Sennyey* a recunoscutu cumca pactulu dualisticu este in contra aspiratiuniloru natiunalitatiloru, dice, ca facia de această recunôcere, tienut'a slovaciloru va depinde de la aceea, cum se vor implini prin cei de la potere pretensiunile lor in privintia limbei, școliloru si oficialorulu! — căci de nu se vor implini, apoi slovacii vor persiste in opozitiune!!

Er ni vinu a minte unele notabilități de ale nostre, cu — mantéu'a, si inca tóta trentiôsa — dupa plôia! —

Ca in sa comedi'a si absurdulu se se pôta prinde chiar cu man'a, vom mai aminti atăt'a, ca „*notabilitățile slovace*“ mai antai constatară, cătu de negrigita si parasita este natiunea lor; — cum pentru ea, pentru binele, luminaarea, progresulu, prosperarea ei nemi'a nu s'a facutu, — si apoi votara deplina incredere

*) La astelun de representatiuni leiali domni stepani din gratia iërta ca slavii se se numesca „*natiune*.“
**) Dar — de candu naibei incepe a li pasă domniloru deakisti de recunôcerea pactulu lor prin cele jalte natiuni?!

guvernulu parintescu, si partitei ce-lu sustiene, si adoptara sistem'a pe care stă această cluca!

Ast'a va se dica, a sarută man'a ce te — sugruma. —

Aradu, 12/24 optomvre 1872.

(Școlle nostre confessionali, de nou periclitate, — tienerea de parastasiu pentru *Avr. Jancu*, — multumita si recunoscintia deputatulu dietala *Cséry*, — persecutiunea notariiloru comunali romani.) In congregatiunea municipale a urbei Aradu, dupa o pauza de duoi ani, compatriotii nostri magiari de tôte panurele, adeca si deakistii si tiszaiistii, din incidentulu unei faimôse propuneru a pretinsulu liberalu si mare democrat barone de *Banhyd*, de nou se opintira a ni periclită esistintia școliloru nostre confessionale, decretandu cu unanimitate: „ca subventiunea acordata de catra reprezentanti'a orasiensca de mai nainte, pentru cele 4 școle confessionali, numai inea pauza la 1. optomvre 1873 se se mai dea, era de aci incolo, — in cătu concetatiunii romani si serbi nu vor straformă școlle in comunali si „*simultane*“, — véda ce vor face! căci reprezentanti'a orasiului dupa art. XXXVIII alu legii de instructiune publica din anulu 1868, numai școlle simultane le va sustiené si resp. subventiună.“

Ar fi numai o perdere de timpu si maltratare pentru st. cetitori ai acestui diariu, — ca se mai aretămu si la această ocasiune, — intentiunea de magiarisare a surescintiei nostre prin straformare a școliloru confessionale in simultane. Nu pôte fi romanu bunu carturariu, nici preotu, nici irvetiatoriu care se nu fia auditu de atâtea ori multe vaierări despre această periculôsa apucatura d'a magiarisă fiitôri'a generatiune si d'a derapană școl'a de catra biserica suprimendu si inadusindu religiositatea.

Representantii municipali, ca compatrioti si concetatiunii ai nostri, inea nainte de duoi ani se siliau a prefaca școlle, atātu cea din orasiulu internu cătu si cele din suburbia — de comunali; inea atunci eră si dl *Demetriu Bonciu* membru alu reprezentatiei orasiului si cu multe fatigii s'a intrepuas d'a induplecă pre insusi consiliulu orasiului spre a se lasă de propusulu lor.

Atunci dl *Bonciu* li a spus verde, ca ce nedreptate si asuprire facu ei celoru vr'o 8000 concetatiunii romani si vr'o 2000—3000 confrati serbi, deca oi, magiarii si magiaronii, tindu cu totu de adinsulu la magiarisarea surescintiei nostre — prin declararea școliloru de comunali; si precum s'a reportatu in acestu pretinitu diariu la timpulu seu, dlui *Bonciu* atunci i-a si succesu a ni salvă școlle de periclu.

Ei, dar compatriotii nostri, — ca si celu din povesta, se lasara d'a ne lovi atunci cu palm'a preste facia, ca mai apoi se ne plesnêca cu pumnulu preste ochi!

La alegerea reprezentatiloru municipali de estu anu inteligintii nostri cei mai revnosi si zelosi — toti cu totii se imbaldiau si ingagiau d'a fi alesi in comitetulu comitatensu, er nu la orasiu.

Astfelu remase si dl *Bonciu*, si sciundu acuma ungurii ca din partea celoru vr'o duoi trei comembrii reprezentanti romani, nu au prin cine se-i paralisedie, ba ei, domnii reprezentanti unguri, astfelu au fostu intoomitu tréb'a, in cătu intr'o conferintia prealabila, au si croitu ab in visis sentintia de mórte a supr'a școliloru confessionali, adaugendu si conditiunea: ca veri-ce contra-propuneru seu protestu se se respinga din congregatiune, — ceea ce intielegendu cei vr'o duoi membrii romani, nici nu luara parte la adunare, — carea apoi primí en bloc — propuneru dlui *Banhyd*, liberalulu democrat!

Dupa acestu conclusu, — romanii din Aradu, preste unu anu de dile vor trebui — séu se se ingrigesca a-si edifică si sustiené școlle proprie confessionali, séu vor fi siliti a-si tramite copiii la școlle straine, si atunci — pace buna de simtiulu natiunalu care la poporeni nostri din Aradu, *Pernéva* si *Gaiu*, — si asiă n'a fostu cum trebuiă se fia, de unde mai multu profitau contrarii causei, de cătu in sa caus'a nostra natiunale!!

Inteligintia nostra natiunala si bisericeasca s'a si svatuitu in privintia acést'a si s'a otaritu: a face la Ministerulu celu parintescu magiaru, (cum 'la numi presanti'a Sa, parintele episcopu *Popasu* la *Boccea*), — una remonstratiune ce in sa eu credu ca va fi daru; in dar vom bate tóca, la urechile surdiloru! —

Pentru odihna sufletulu fericitulu si ne-

uitatului luptatoriu alu libertatii si independintii nostre nationale *Abramu Jancu*, comitetulu parochialu s'a decisu a tinea ca poimane sambata, in 14/26, *Parastasi solenu* in biserica a catedrala, prin cooperarea mai multoru domni preoti, sub pontificarea Rsa. domnu protopresviteru districtualu *Ioanu Ratiu*, la iniciativa dlu M. B. *Stanescu*, avendu a se face tote pregaririle necesari printr'unu comitetu arangiatoriu, sub presiedinta dlu *Georgiu Dogariu*.

Conferinta inteligintiei, ce o conchiamu dlu *Stanescu* mai alalta-ieri, intre altele afla cu cale, a esprime multiamita si recunoscintia dlu deputatu dietale *Cesary*, carele ca uniculu omu de omenia si adeverat compatriotu, singuru dintre toti deputatii magiari, se scula in dieta si sprigini amendamentul deputatoru romanu propusu de dlu deputatu Parteniu *Cosma* — la adresa.

Acesta manifestatiune a inteligintiei romane, dar mai vertosu a burgesei nostre, se facu cunoscuta dlu *Cesary* printr'unu telegramu subscrisu in numele conferintiei de dlu veteranu nationalistu — *Arcozi* ca presiedinte si de dlu candidatu de advocatu *Slaviciu*, ca secretariu.

Ar mai fi se amintescu despre persecutiunea unoru notari comunali romani, pre carii domnii stepanitori de la comitatu — i-au luat peste picioru, si precum audu au mersu pana a-ii suspinde de la oficiu! Dar despre acest'a mi rezervu a tracta cu alta ocaziune, pana ce dera se va mai lamuri treb'a. — P. —

Siria, cott. Aradu, 11 oct. 1872.

(Scusa pentru absentarea de la conferinta investiatorilor din tractulu *Siriei*.) In protocolulu conferintiei reuniunii investiatorilor din acestu tractu, care protocolu s'a publicatu in „*Albina*“ nr. 77, de catra dlu *Onia*, ca presiedinte, si dlu *Albu* ca notariu la aceea conferintia, — intre investiatorii cei nepasati de cauza, se afla si numele meu, pe langa tote ca nu sum vinovatu.

Referitoriu la persona mea asteptu se fin scusatu, din aceea simpla cauza, ca nu sciamu terminulu si loculu, unde va ave se se tiena conferinta, de ore ce n'am primitu de la nimeni nici o provocare seu invitare. Se dice ca terminulu si loculu conferintiei ar fi fostu publicatu la timpulu seu in „*Albina*“, si ca atunci s'au provocatu toti investiatorii din tractu la acea adunare. Pote se fia; dar eu pana acum n'am sciutu nemicu despre aceea, nici nu am fostu indetoratu a sci, pentru ca convocarea conferintiei ratiionalite ar fi se se intemple si pe alta cale, nu numai prin publicare simpla in cutare foia.*) Am crediutu si cu tota siguritatea asteptam, ca acel's, carui s'a incredintiatu conchiamarea conferintiei, se invite pre fiesce-care investiatoriu — seu separatu, seu prin cerculariu oficiosu, pre calea inspectoratulu cercualu. Dar acest'a nu s'a intemplantu, si asia — nu potu dice, de catu ca — me dore, ca nu potu ave ocaziunea demultu asteptata, candu se pasiescu si eu in adunarea colegilor mei, si cu ei dimpreuna se conlucru la scopulu comunu! —

Cu acesta ocaziune mi sprimu mirarea, ca din partea unoru dni inspectori de scole, reuniunile investiatorilor sunt atatu de nebagate in seama, in catu aceia neoum se asiste la siedintiele annali, dar nici altcum nu se indura d'a sprigini interesele reuniunii.

Din acesta nepasare siguru se pote deduce si neinteresarea loru de investiamentu nostru, a supr'a carui'a sunt pusi a inspectiuna. Unu inspectoru scolariu, carele nu se silece a cunoasca potintiele investiatorilor cu cari are de a face, cum va pote tracta cu ei dupa meritu? cum va pote sci, unde si ce lipsesce?

Conferintiele investiatorilor chiar sunt, unde inspectorii potu cunoasca mai bine potintiele investiatorilor submanuati, si conformu acelei cunoscintie, sarcina inspectiunei sale ar fi cu multu mai usiora, dar si insasi inspectiunea mai esacta. Eu asi afla deobligatu moralmente pre fiesce-care inspectoru de scole, a sprigini interesele reuniuniloru investiatorosci, ingrindindu-se la timpulu seu, ca toti investiatorii din tractu se partecipe la ele si elu insusi in persona se asiste.

Gerasiu Serbu,
investiatoriu la scol'a tractuale.

Boccea-montana, in octomvre 1872.

Pre stimata domnule Redactor! Onoratu publicu scie din acestu pre stimatu diuaru, ca adunarea generala a Reuniunii investiatorilor

*) De comunu publicarea se face in organulu oficiosu alu reuniunii, si — se supune ca fie-care barbatu cartariu alu nostru citeste celu pucinu foia oficiosa a corporatiunii carei apartiene. — *Red.*

romani gr. or. din dieces'a Caransebesiului a avutu a se tinea estu anu la Boccea-montana, unde pana estu timpulu n'a mai fostu adunari de asemenea natura. Prin urmare acesta adunare a fostu — pentru orasiulu nostru — prim'a in felulu ei.

Locuitorii acestei comunitati soiindu pre de o parte ca investiatorii sunt chiamati in prim'a linia a promova cultura si buna starea la poporu, er pe de alta parte, ca ei — deai au chiamarea cea mai sublima si totdeodata cea mai ponderosa, — totusi stau mai reu materialmente, — cu placere au oferitu casele loru de quartire libere si gratis pentru investiatorii cari aveau se partecipe la adunare, pre catu timpulu va tinea acest'a.

Acesta a loru promisiune, cu ocaziunea adunarii — s'a indeplinitu in fapta.

Deci pentru o asemenea bunavointia manifestata, si doveda de simpatia facia de binefacatorii si adeveratii luminatori ai poporului, — subscrisulu mi-tienu de atrinsa si placuta detorintia, a sprime prin acest'a cea mai intima multiamita tuturoru domniloru si conlocuitoriloru din Bocsia-montana, cari au oferitu fratiloru si colegiloru mei investiatorii in casele loru quartire — pe catu timpulu a duratu adunarea.

Permiteti-mi, pre stimata domnule Redactoru, a aminti si la ocaziunea acest'a, ca si la cea d'antaiu, ca inteligintia de aici, constituindu-se intr'unu comitetu, a arangiatu in favorea Reuniunii nostre investiatorosci una petrecere de saltu si a midilocitu — totu in favorea acesteia, o representatiune teatrale cu duoue piese, executate de domniisorele: *Nina Petri*, *Rosa Dragosiu*, dn'a *Ecaterina Munteanu* si de domnii: *Joanu Tincu*, *Joane Marcu*, investiatorii, *Aurelu Popescu*, studinte, si *N. Bobora* diurnistu. — Resultatulu preste totu — carele se va publica mai tardiu, e cam de 142 fl. venitu curatu pe em'a Reuniunii.

Nu potu dara trace acest'a cu vederea, si de aceea cu viaa placere si insuffetitu de profunda recunoscintia vinu a esprime cea mai caldura multiamita intregu comitetulu arangiatoriu, si cu deosebire dloru *Stefanu Antonescu*, jude cerc., *Hedvig Böszt*, jude com., si *Mihailu Rusu*, comerc. si multi ani fostu jude com., cari au medilocitoru in cortelarea investiatoriloru gratis, pre cum si a tuturoru ospetiloru, au contribuitu la reesirea cu bunu succesu a petrecerii si a representatiunei teatrale si au contribuitu multu la primirea cuviintiosa a II. Sale domnului eppu, a primulu fundatore alu reuniunii nostre.

Esprimu mai de parte multiamita si dlu administratore dominialu *J. Seidl*, carele in numele societatii a datu la acesta ocaziune unu lanchetu stralucitu. — Comitetulu par. gr. or. din locu, carele desvoltat atata zelu pentru vederea investiatoriloru cu cortele, era mai vertosu pentru splendid'a primire a dlu eppu, aduou in numele tuturoru colegiloru mei, tributulu de deosebita recunoscintia si multiumita.

In fine prim'esca ferbintea mea multiamita toti aceia, cari cu ocaziunea petreceriloru au binevoitu a contribui oferte de bani in favorea Reuniunii nostre investiatorosci!

Ioane Marcu,
investiatoriu gr. or.

Buteni, in 10 octombre 1872.

Onorata Redactiune! De cate ori petrecem cu atentiune colonele pretiutei foi „*Albina*“, de atate ori damu totu de tanguri si plansori, si — bunule Domne! — pre desu chiar contra pretimei nostre, mai vertosu contra capiloru bisericeii gr. or. de pre la tiara. Cum ore ar fi se deslegamu acesta enigma? Pare-ni-se ca este neindestulirea cu statutulu org. care le lega manile, li pune stavila in tote afacerile, din care cauza lu desconsidera. Respectu si onore exceptiuniloru, si a nume uniloru capi bisericesci, cari si-cunoscu chiamarea, apretiescu si intielegu si tieniu strinsu legea, statutulu organicu. — La noi de curendu inca se intemplantu unu conflictu, de buna seama din asemenea cauza. Cu privire la concursulu publicatu in nr.ii 8, 9 si 10 ai toiei „*Lumina*“, pentru implinirea postulu de investiatoriu alu II. in Buteni, cu terminulu pe 10 octomvre a. c. st. vechiu s'a pasitu din sminta in sminta.

De nu asi fi locuitoriu aceluasi locu, nu mi-asi redica grainlu, dar ca atare n'asi dori se fi consideratu de factore la acelu concursu, si de aceea sum silitu a areta in publicitate, cum s'a intielesu de unii la noi — stat. org.

Concursulu amintitu este cu terminu pe 10 octomvre, dar de alegere nu se face pomenire, si totusi in aceasi dia dlu protopopu a voitu se se tiena si alegerea, fiesce cu cei pu-

oini, adunati pre cale privata, dupa bun'a placere. Dnulu protopopu a conchiamatu — nu cu 8 zile mai nainte sinodulu ci numai comitetulu parochialu, cu 3 zile mai nainte, si totusi credea ca alegerea se pote face numai cu acest'a, tieniu si chiamarea santulu spiritulu pentru alegere. Altu inconveninte a fostu ca dlu protopopu a pusu apoi in cinci zile terminulu de alegere, er ca locu de alegere — cas'a sa! Astfelu domnii mai mari ai bisericeii, neconsiderandu strinsu dispusetiunile si spiritulu legei vinu cu acest'a, apoi fiesce si cu publiculu in conflictu; astfelu se nasou plansorile si criticele neincetate!

Pentru ca se nu rida strainii de noi, candu vedu de acestea, me adresediu venerabilulu consistoriu diecesanu, ca se tiena mai cu rigore controlu, se essaminadie cu de a menuntulu, cum se essecuta statutulu org. pre la tiara! si candu da de casuri ca celu amintitu, se intrevina cu intieptiunea sa si se corega; caci la din contra plansorile pentru abusuri in biserica si scola — nu vor inceta ci se vor spori.

Isidor Popescu, notariu.

Temisora, in 23 octombre 1872 st. n.

Onorabila Redactiune! La provocarea domnului deputatu dietale *Sigismundu Borlea* am deschisu o colectiune intru ajutorarea gimnasiulu gr. or. rom. din Bradu, la care au contribuitu:

Dd. *Georgiu Berariu* adj. pretor. 5 fl., *Trifu Gaitia* 2 fl., *Nicolae Bancu* proprietariu, dlu Dr. P. *Vasiciu*, Mel. *Dreghiciu* protopopu, *Manuila Ungurianu* jur. abs., *Eutimiu Ciobanu* telegrafistu, *Luca Calaceanu*, Stef. *Joanoviciu*, *Nicolae Bosariu* vice-notariu, *Petru Anca* asessoru consist., *Jos. Radneantiu* par., *Pav. Labasianu* par., *J. Ribariu* par., *N. Ribariu* inv. in Siagu, *J. E. Tieranu* comerc., *Georgiu Ribariu* ofic. de telgf., *Ladislau Craciunescu*, *Paulu Rotariu* referentu, cate 1 fl., *Benitzky Sandor* refer. la sedr. orf., *Georgiu Chiritia* parochu, *Teodoru Zsurma* parochu, *P. Alecsiu*, din S'an-Mih-rom. *Pavelu Zsurma* vice-not., cate 50 cr., si *Dobosianu* invet. in San-Mihaiu 40 cr. sum'a 26 fl. 90 cr.

Din San-Mihailu-romanu, la indemnulu dlu Dr. *Pavelu Vasiciu*, ni s'a tramisu prin dlu: investiatoriu *Vic. Surdu* o suma de 4 fl. 50 cr. la care au contribuitu DD: *Frantiu Mihailoviciu*, *Petru Alesiu* cate 50 cr.; *Vichentie Surdu*, investiatoriu 40 cr.; *Moise Boldureanu*, *M. Jurma*, parochu, *T. Jurma*, preotu, *S. Jurma*, economu si *Const. Jurma* cate 30 cr.; *A. Petroviciu*, *M. Topala*, *M. Rotariu*, *P. Bainu*, *Eftimie Trailescu* cate 20 cr.; *Gruia Lazaru* 10 cr. si *Josimu Giurma* 40 cr. Sum'a rotunda 31 fl: trei-dieci-si-unu florinu v. a. din carea 20 fl. s'au tramisu la inceputulu lunei acesteia, era 11 fl. v. a. cu post'a de astadi de a dreptulu dlu *Georgiu Secula*, advocatu in Biadu. In fine dloru contribuitori li sprimu din parte-mi multiamita pentru incredere si contribui.

P. Rotariu.

Nr. 206 — 1872.

Representanti'a fundatiunei lui Gozdsu,

a astatu cu cale a conferi pre anulu scolasticu 1872/3 armatoriile stipendia:

a) Mai antaiu la vechi stipendisti:

1. Lui *Nicolau Poynar*, gimnasistu in Oradea-mare, stipendiulu avutu de 200 fl;
2. Lui *Demetriu Poynar*, gimnasistu totu acolo, stipendiulu avutu, redicatu la 200 fl;
3. Lui *Joane Poynar*, elementaristu, totu acolo, 100 fl;
4. Lui *Constantinu Aldulianu*, gimnasistu in Sigisora, stipendiulu avutu de 200 fl;
5. Lui *Ioane Hosanu*, rigorosante de medicina in Viena, restulu de 150 fl;
6. Lui *Aronu Hamsea*, juristu in Sibiu, stipendiulu avutu de 200 fl;
7. Lui *Zacharia Rossinu*, juristu in Oradea-mare, stipendiulu avutu de 100 fl;
8. Lui *Ioan Crista*, gimnasistu in Lugosiu, stipendiulu avutu de 100 fl;
9. Lui *Joane Panaa*, pentru medicina in Pesta, stipendiulu avutu de 100 fl;
10. Lui *Eufremiu Juica*, juristu in Pesta, stipendiulu avutu de 100 fl. —

b) Mai departe stipendia nous:

11. Lui *Atanasiu Mircu*, din Lipova, tehnicu in Pesta 200 fl;
12. Lui *Vinceniu Mangra*, din Saldobagiu, pentru drepturi 100 fl;
13. Lui *Iulianu Filipescu*, din Turda, pentru tehnica 300 fl;
14. Lui *Ioanif Maximu*, din Boitia, pentru tehnica 200 fl;

15. Lui *Simeonu Piso*, din Planu, pentru silvicultura 200 fl;

16. Lui *Demetriu Magdu*, din Duudu, pentru drepturi 100 fl;

17. Lui *Alexis Gozdsu*, din Erceseny, pentru drepturi 200 fl;

18. Lui *Teodoru Gliga*, din Apahida, pentru drepturi 100 fl;

19. Lui *Georgiu Chicinu*, din Nadlacu, pentru drepturi 100 fl;

20. Lui *Stefanu Velovanu*, din Ruska-Banea, pentru montanistica 200 fl;

21. Lui *Patriciu Dragalina*, din Berlova, pentru tehnica 200 fl;

22. Lui *Georgiu Sierbanu*, din Alma, pentru silvicultura 200 fl;

23. Lui *Petru Ilesiu*, din Cebea, pentru tehnica 200 fl.

c) In fine urmatoriile ajuturia de studia:

24. Lui *Georgiu Sandenu*, din Turda, rigorosante de medicina, pre langa stipendiulu de 315 fl. ce-lu trage din fundatiunea romantiana, i s'a mai conferitu pentru solvirea tace-loru de rigorose si pentru diploma din fundatiunea lui *Gozdsu* 100 fl.

25. Din asemenea considerante s'a datu lui *Constantinu Simionu*, din Sadu, tehnicu in Zurich, pre langa stipendiulu *Franz-Josefinu* de 200 fl. inca unu ajutoriu din fundatiunea lui *Gozdsu* de 100 fl;

26. Asideresa lui *Nicolau Calefariu*, din Sarata, medicinistu in Viena, pre langa asemenea stipendiu de 200 fl. unu ajutoriu din fundatiunea lui *Gozdsu* 100 fl. —

Apoi la urmatorii gimnasisti si realisti:

27. Lui *Augustinu Dumitreanu*, din Sard, gimnasistu 100 fl;

28. Lui *Alessandru Dragosiu*, gimnasistu in Oradea-mare, 50 fl;

29. Lui *Nicolau Craciunu*, din Petro-Vaselo, realistu, 50 fl;

30. Lui *Ioanif Voica*, din Santu-Mihaly, realistu 50 fl;

31. Lui *Joanu Trailescu*, din Toroulu-micu, realistu 50 fl.

Acest'a se aduce la public'a cunoscintia cu acelu adausu, ca acei stipendisti, carora suspecificatele stipendie nu li s'au conferitu espresu ca ajuturia pre langa alte stipendia, deca vor fi mai avendu, seu intr'aceea vor fi castigatu alte stipendia, sunt detori a renuncia la unulu din ele, caci altu cum li se vor detrage din oficiu.

Pesta in 1. octomvre 1872.

Representanti'a fundatiunale:

J. Puscariu, m. p. *Nic. Joanoviciu* m. p.
notariu. pentru presiedinte.

Invitare de prenumeratiune,

la brosiur'a intitulata „*suspinele selbeloru*, poesia si prosa, de **Victoru Russu**, profesoriu la preparand'a de statu in *Clusiu*.“ A aparutu acesta carte in *Carlsruhe*, si este dedicata barbatulu natiunei si alu bisericeii, dlu **Demetriu Coroianu**, vicariulu for. alu Selagiu-lui. Ea e impartita in III, contienendu: a) *Mirte*, poesie in onorea mai multoru barbati illustri ai natiunei, precum si a unoru amici si reuniuni; b) *iedere*, prosa, tractatu archeologicu despre urmele romane de pre valea Rinului; c) *ciprese*, poesie varie, intre altele: resbelulu austro-prussianu din 1866, in poesia poporala si in fine unu epilogu, prosa, in care se tracteza despre *silvantia* din temporele antice etc. etc.

Brosiur'a consta din 7½ cole desu tiparite, cu papiru bunu si litere frumose, si se pote procuru (prin avise postali) de la auctorulu — *Clusiu*, gradin'a contelui *Lazaru*. — Pretiulu in monarchia e numai 50 cr; era in Romania 1 leu si 50 bani. De la 10 esempl. se da 1 gratis.

NB. auctorulu acestui opusculu roga cu tota onorea pre toti on. dd. auctori din tota romanimea, cari au tiparitu, ori vor tipari carti romanesci, ca de li va fi mai remasu vr'unu esemplariu din operele proprie, se binevoiesca a-i tramite sub adres'a de mai susu, cate 1 esemplariu din acelea in schimb, pentru unulu, duoue, ori mai multe esemplaria din acestu modestu opusculu, pentru cari auctorulu cu adunca multiumita si cu tota promptitudinea va spedu franco esemplariale ecuivalente. —

Inca o data provocare

domnului profesore Teodoru Rosiu in Beiusiu!

Nu ne putem intipui ce se fia caus'a, de dlu' profesore nu avu' bunatatea nici macaru pana in diu'a de astadi, a raspunde la provocarea ce i s'a adresatu destulu de respicatu in „Albina“ nr. 62, intr'o corespondintia despre societatea de lectura a teneimei studiöse de la gimnasiulu din Beiusiu. Am presupune ca dora ocupatiunile cele multe nu i-au permis atat'a tempu; inse respectivulu corespondinte, de buna s'ema din crutiarea persönei, i-a adresatu provocatiunea in tempulu ferieloru, ca se pöta dispune de tempu spre a face ratiociniulu completu despre starea cassei societätii.

Dupa ce acum trecuta si feriele fora se vream vedé unde-va publicatu un siru macar despre banii tenerimei, si dnu' ce pre noi, ca pre unii ce am fostu membri acelei societäti si precum avemu unu dreptu, intocmai avemu si o responsabilitate relativu la averea ei, si asiä tacerea indelunga a domnului profesore Teod. Rosiu pre noi cauta se ne dora si geneze: deci nu ne putemu retiené, d'a provocä si rogä si noi din a nötra parte pre dlu' profesore, se parasésca o data tacerea si se ese la lumina cu darea sa de s'ema, — pana a nu ajunge lumea se créda, ca — nu este in stare d'a dá s'ema despre banii straini, nu atätu incredintiatu dsale câtu mai vertosu ocupati de dsa!

Oradea-mare, 22 octobře 1872.

Georgiu Lazaru, m. p.
juristu de a II. a.

Jaša B. Boscoi,
juristu I. a.

Avisare onor. publicu romanu!

Adunarea generala pentru fondulu de teatru romanu, se va tiené in 11 si 12 noemvře st. nou a. c. in Temisiöra. Simpatia de care se bucura acésta intreprindere pentru acelu isvoru nou de cultura nationala pretotindeniä, s'a latitu si in pregiurulu capitalei Banatului, intr'atät'a, in câtu onorabil'a intielegintia din Temisiöra si din giuru, indata s'a constituitu spre arangierea dupa cuviintia a acestei festivitäti nationale, si a alesu din sinulu seu unu comitetu spre acestu scopu dandu-i onorabil'a insarcinare, d'a face pregatirile necesari si d'a conduce acea festivitate.

In urmarea acestei insarcinari, comitetulu numitu aduce la cunosciint'a onoratului publicu, cumca in d'a a döu'a adunarii, adeca in 31 octomvře/12 noemvře a. c. se va arangia in sala teatrala (Redoute,) unu balu impreunatu cu concertu in favorulu fondului teatralu, si sperämu se avemu o rara festivitate si petrecere nationala.

Aducendu deci aceste onoratului publicu la cunosciint'a, ilu rogämu totu odata, se binevoiesca a spriginä atätu moralmente, câtu si materialmente acésta intreprindere, ca se ressimu cu succesu, demnu de numele nostru.

Asemenea rogämu pe on. öspeti din departare, cari ne vor onorä cu presinti'a lor, se binevoiesca a ne incunosciint'a despre venirea dloru, ca se potemu face dispusetiuni in privint'a locuintieloru, pre câtu ar fi de lipsa.

Temisiöra in octomvře 1872.

P. Rotariu, m. p.

presedintele comitetului arangiatoriu.

Pascu Milu m. p.

notariulu comit. arangiatoriu.

Indreptare si provocare!

Dintre on. contribuenti pentru reuniunea din 12 sept. a. c. in favorulu „Alumnului rom. nat. din Temisiöra“ au remasu din sminta: Ras. d. protopopu Mel. Dregheciu si dlu Ales. Izaak, archivaru cott. cu câte 1 fl.; dlu Vinc. Cernetu, invetiatoriu in Mosnitia, cu 3 fl. s. a. Acei on. dd. colectanti, cari pana acü inca nu ni-au retramisu biletele, sunt rogati a ni retramite séu acelea, séu banii ce i-au incassatu. Cu finea acestei luni se vor incheiä socotile definitivu, si se vor publicä si numile incurse. Dupa incheierea socotiloru din 26 sept. on. d. contribuitori, cari nu si-au cetitu numele intre cei publicati, sunt rogati a ne incunosciint'a ca se potemu erui si corige smintele.

Temisiöra, in octomvře 1872.

P. Rotariu, m. p.

presedintele fostului comitetu.

M. Ungureanu, m. p.

notariulu fostului comitetu

Varietati.

— (O serbatöre nationala) s'a celebratu in Naseudu in diu'a de 4 opt. din döue momentöse incidinti: pentru di'a onomasteca a

Imperatului Franciscu Iosifu, si — fiindu totu acésta diu, aniversal'a intemeidrei gimnasiului romanu de 8 clase. —

— (Provocäri!) Din tractulu Fagetului si alu treilea d. invetiatoriu vine a provocä pre concernintii dd. pentru trimitera cátu mai curendu spre publicare a protocoiloru conferintiei invetiatoresci diu acelu tractu. Redactiunea nu intetiesce bucurosu, cáci i mai jacu multe asemenea protocoile pre méssa, cari astépta rondulu ca se fia publicate; — dar notitia suntemu detori se luämu despre aceste provocäri.

— (O paralela nimerita intra Cristosu si intra pap'a si cardinalii si prelatii fora distingere de confessiune,) fece unu renumitu moralistu si democratu in meditatiunile sale despre relatiunea bisericii contra statu. Elu dice: Cristosu a fugitu de regatu: pap'a domnesce a supr'a orasialoru. — Cristosu si-a incinsu capulu cu corona de spini: pap'a póta triada. — Cristosu a spelatu piciorale seraciloru: pap'a 'si lasa a sarutä pitiorale de catra regi. — Cristosu a platitu tributulu: pap'a arunca contributiune si a supr'a preotimei. — Cristosu si-a pascutu si nutritu turm'a: pap'a, cardinalii si prelatii nutrescu luculu. — Cristosu a fostu seracu: pap'a, cardinalii si prelatii aspira a stapani lumea. — Cristosu a portatu crucea pre umerii sei: pap'a se lasa a se portä de servi imbracati in vestminte aurite. — Cristosu a ritu avutiile si desiertatiurile lumi: suprem'a pasiune a papei, cardinaliloru si prelatiloru este aurulu si argintulu. — Cristosu a scosu din bisericä pre vamesii si fariseii: pap'a, cardinalii si prelatii, insisi vamesi si farisei, ii primescu cu braiciale deschise. — Cristosu a fostu blandeti'a: pap'a, cardinalii si prelatii sunt truff'a incorporata. — Cristosu s'a naltiatu in ceriu: pap'a si prelatii descindu in iadu.

Sublime Cristöse, pana candu vei suferi acestu oribile contrastu intra Tine si intra acesti ömeni ce Te batjocurescu a servi Tie!

— (O gradina subtärena.) Unu dñurnalu din orasiulu Bagdad enara despre o admirabile descoperire. Apröpe de tjemurii lui Eufratu, intra orasiale Annak si Hadisse s'a descoperitu o mare apertura. Pan'acuma nimeniu nu i-a venitu a miote a se bagä in ea. Acuma insa diece insi s'a bagatu in ea pe stränguri. Dupa o desciendere de diumetate öra, spre mare, supriudere a loru au datu de o gradina mare plina de pomi, si prin carea curge — unu fluviu, imporopatu cu pesci de totu felulu. Printra pomi cantau paserile si desl numai cátava radie de söre strabateau printre crepaturi, spaciulu totu a fostu destulu de luminatu. Diurnalulu celu ce aduce acésta notitia si pe carea noi o luaramu din „Republique française“, adauge cá acuma o multima de ömeni cercetädia gradina pe fie-care di, — dovéda cá enaratiunea nu este luata din „o mia si o nöpte.“

Invitare!

Conformu statuteloru reuniunei politice-nationale a tuturoru romaniloru din comitatulu si cetatea Aradu, am onöre a invitä pe toti domni membri ai comitetului centralu alu reuniunei si specialu pe toti dd. membri romani ai congregatiunei cottense, la siedinti'a comitetului centralu, ce se va tiené in 3 noemvře a. c. st. n. dupa médiadi la 4 öre in localitatea indatinata. La acésta siedintia, sunt rogati a participä cátu mai multi, de öre ce in congregatiunea cottense din 4 noemvře sunt de a se pertractä unele cause de mare importantia pentru caus'a nötra nationala locale.

Aradu 24 octobře 1872.

Demetriu Bonciu, m. p.

presedintele reuniunei politice-nationale a tuturoru romaniloru din comitatulu si cetatea Aradu.

Pentru gimnasiulu rom. din Bradu

Din Semlacu, cott. Aradu, prin dlu J. Jatinu, teol. abs. ni s'a tramisu sum'a de 6 fl. 75 cr., la care au contribuitu:

Dd: Joanu Jatinu, 1 fl; Nicolau Joanesu, Lazaru Adamoviciu, preoti gr. or., Mitru Jstinu, Giulanu Lazaru, economi, câte 50 cr.; Keresi, preotu gr. cat, Nyacsik Endre preotu evangelicu si Vasilie Gusetu, câte 30 cr; mai de parte Lazaru Jstinu 35 cr; Il. Lopusanu, P. Hornoiu, Nicol. Cäluseriu, Glig. Thiriteanu, S. Adamu, T. Gusetu, Ilie Barna, T. Gulesiu, Glig. Rossiu docinte, Glig. Rossiu, econom, N. Giulanu, câte 20 cr; Georg. Batrenuti docinte gr. cat., C. Varga docinte cat. N. Goldberger preotu ev. câte 10 cruceri. —

Din Clivestie in Bucovina Dlu V. Giuramä ni-a tramisu 2 fl.

Din Nicolintiu primiramu o lista de 11 fl. 30 cr. la care a contribuitu: Dlu coleptante Ant. Popoviciu, preotu, Rosalia Popoviciu, preotésa, Nic. Popoviciu, preotu, Nic. Raiciciu, c. r. capitanu, Elia Suza, docente, Alessandru Blasiu, invetiatoriu, Const. Stefanovics, negutiatoriu, Petru Pavloviciu, farbariu, Georgiu Truianotariu, câte 1 fl. Aronu Nedelocovicä, negutiatoriu, 1 fl. 50 cr; Elia Corneanu, antista comunalu, 50 cr; Vincentiu Cioloca, substitutu alu antistului 30 cr.

Dlu conte Aless. Teleki ni tramise prin fiulu seu, studinte, 5 fl. —

Acoste posturi dau impreuna sum'a de 25 fl. 5 cr.

Adaugendu-se acestei sume: a) cea aretata in nrulu 78 de 67 fl. 1 cr; b) cea aretata in nrulu 79 de 19 fl. 50 cr; c) cei trei taleri reuniunali, aretati in nrulu 80, si schimbati in 4 fl. 80 cr; d) cei 21 de Napoleonidori, aretati in nrulu 81 si inschimbati in 180 fl. 60 cr; — resulta o sum'a totale de 296 fl. 96 cr. v. a.

Acésta suma in diu'a de astadi s'a depusu in cass'a centrale de economi, filial'a Josef si Franzstadt, totu cu condicia despre prin'a depunere, care are nrulu 1509; astfelu aflandu-se pana astadi depusi fi: 1270 + 296 + cruceri 14 de la prim'a si 96 de la a döu'a suma: in totale 1567 fl. 10 cr. Adeca pan' la unu cruceriu, totu cátu ni s'a tramisu pana 'n diu'a de astadi. Despre acésta sum'a deci nu vom mai socoti, de cátu la aretarea totalului adunatu. — Redact.

Concursu.

Pentru statiunea de invetiatoriu la scöla confesionala gr. or. romana din comunitatea Birda, cottulu Temisiului, ppratulu Jebelului, se publica concursu cu terminu pana in 29 opt. a. c. st. v.

Emolumintele sunt: in bani 60 fl. v. a. 16 meti de gräu, 20 meti de cucurudiu, 50 lb. de clisa; 50 lb. de sare, 12 lb. luminäri, 6 stangeni de lemno din cari se va incaldi jal scöla, 2 jugere de livéda, si cortelu liberu cu 1/2 jugeru de gradina.

Doritorii de a ocupä acestu postu, sunt avisati a-si tramite recursele documentate conformu statutului organieu si adresate comitetului parochialu, catra d. protopresbiteru Ales. Ioanoviciu in Jebelu. (Zsebely.)

Birda, in 8 octobře 1872.

1-3 Comitetulu parochialu,
in contielegere cu dlu prtopresb. tract.

Concursu

Pentru statiunea invetiatoresca, la clas'a a II. de nou infiintata, a scölei confesionale gr. or. romane din comun'a Tievaniulu-micu, protopresbiteratulu Oravitiei, prin acésta se escrie concursu.

Emolumintele pentru asta data sunt:

1. Salariu anualu 200 fl. v. a. in bani gat'a;

2. Pausialu pentru cartiru 40 fl. v. a.
3. Gradina pentru legumi 400 stangeni □
4. 400 stangeni □ estravilanu cu padure;
5. 8 orgii de lemne in natur'a;
6. Pentru scripturistica 10 fl. v. a.;
7. Diurne pentru conferintie 10 fl. v. a.
Doritorii de a ocupä acestu postu sunt avisati a-si substerne recursurile instruite in intielesulu statutului org. adresate catra comitetulu parochialu, respectivulu d. protopresbiteru in Oravitia pana in 21 noemvře st. v. Tievaniulu-micu in 8 oct. 1872.

In contielegere cu mine

Iacobu Popoviciu, m. p.
protopresbiteru,
Comitetulu parochialu.

1-3

Concursu

La statiunea invetiatoresca din comun'a Jebelu, comitatulu Timisiului, se deschide concursu pentru unu suplinte invetiatorescu, cu terminu pana in 22 octomvře a. c. cal. vechiu. Emolumintele suplentului sunt: 333 fl. 72 cr. v. a. salariulu anualu; 1 1/2 jugeru de pamentu, cortelu liberu cu gradina si 4 orgii de lemne pentru scöla.

Recursele bine instruite au a se adresä catra on. sinodu paroch. gr. or. din Jebelu la dlu protop. Alessandru Ioanoviciu in Jebelu. Jebelu, in 7 octomvře 1872.

In contielegere cu d. protop. tractualu,
Comitetulu parochialu.

2-3

Se recomanda

tuturoru dd. inspectori de scöle si docinti — procurarea si introducerea in scöle a opsiurului apretivitu si in acésta föbia:

„Elemente de istori'a romaniloru,“
pentru scölele poporale, de

A. Treb. Laurianu,

Editiunea a 9-a, corésa si adausa. Pretiulu 30 cr. v. a. de unu esemplariu; in partie peste 10 esemplarie, esemplariulu cu 27 cr.

De procuratu prin töte librariile.

Tipograf'a lui S. Filtsch,
(W. Kraft,) in Sibiu.

2-3

Avisu!

Subsemnatulu are onöre a aduce la cunosciint'a onoratului publicu romanu, cumca a deschisu in Lugosiu, in cass'a dlui Panaiotu, una negotiatoria de mäfuri felurite, a nume: de spicieria, manufacture si Nirenberga.

Atätu isvörele din cari am trasu aceste articole si de unde tocmäi am sositu, cátu si calitatea si pretiulu loru celu cátu se póte de moderatu, me indreptatiescu a sperä, de a fi onoratu cu multi cumperatori si ordinuri numeröse.

Recomandandu-me deci onor. publicu atätu din locu cátu si din pregiuru, me rogu totu de una data a me spriginu in intreprinderea mea, cu atätu mai vertosu, cu cátu cá acésta este abiä a treia firma romana in acestu orasiu romanescu!

Comandele din afora le voui efeptuä cu cea mai mare promptétia.

3-3 S. B. Poppoviciu,
nepotu alu repausatului Jova Poppoviciu.

Cursurile la burs'a de Viena.

(Dupa insciintierea telegrafica din 26 oct.)

Imprum. de statu convertatu cu 5% 65. — Imprum. nationalu 70. — ; Actiunile de creditu 330.60; — sortiurile din 1860: 123.50 sortiurile din 1864: 142.50; Obligatiunile de sarcinari de pamentu, cele ung. 80. — ; banatice 79. — ; transilv. 76.50 bucov. 76.50 argintulu 107 — ; galbenii 6.12; napoleonii 8.62.

20.000 bucäti de Parchete

in diferite modeluri, din lemn uscatu, förte gingasiu lucrute, sunt de vindutu. Pretiulu si conditiunile avantagiöse.

JOSIFU SZABO,

fabrica ung. r. de curte, si prim'a ung. priv. de ferestri, usie si pavimente, Buda, Albrechtssirasse.

5-12

Cumperare si vindere precum si schimbare de totu felulu de papire de statu, obligatiuni de prioritate, sortiuri, actie de dramulu de feru, de bancu si industria. Escomptare de cupone, Comande pentru burs'a c. r. se oasecuta pre bani gata seu o capara de 10%. Totu felulu de sortiuri se vindu pre langa solviri in rate lunarie de la 5 fl. in susu.

ROTHSCHILD & COMP.
Opernring 21,
VIENA.

Certificate partiale valabili pentru töte sortiurile

sortiuri de statu c. r. din 1859 de a 40. parte	fl. 6.
sortiuri de statu c. r. din 1860 de a 20. parte	fl. 8.
sortiuri ung. de premiu din 1870 de a 20 parte	fl. 7.
sortiuri turcesci de dramulu de feru din 1870 de a 20 parte	fl. 4.

(valabile 86 de sortiuri)

15-20